

Dosarul nr. 2ra-1274/22
2-21075416-01-2ra-12092022

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Glodeni (jud. C. Rîmari)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de Procuratura Generală a Republicii Moldova și de Victor Vlas,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Vlas împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 20 mai 2021, Victor Vlas a depus cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând încasarea prejudiciului material în mărime de 29620,98 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 650000 de lei, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor procuraturii și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 3000 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Glodeni, Constantin Cojocar, la data de 05 noiembrie 2010 a fost pornită urmărirea penală în privința sa, conform indicilor prevăzute de art.328 alin. (1) Cod Penal, pe faptul săvârșirii de către persoana cu funcție de răspundere, care deținea funcția de șef al Serviciului Pază de Stat Glodeni, a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. Prin ordonanța procurorului raionului Glodeni, Pavel Cebotari, din 05 noiembrie 2010, cauza penală intentată a fost transmisă după competență Serviciului teritorial Nord al Procuraturii Anticorupție. Prin ordonanța procurorului în Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție, Dumitru Dulgher, din 17 februarie 2011, a fost pornită urmărirea penală în privința sa, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art.328 alin. (1) Cod penal, pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu exprimate prin periclitarea activității legale ale administratorului procedurii de insolabilitate a SA „Glodeni-Zahăr”, cauzând daune în proporții considerabile acestor persoane juridice în sumă

de 228020 de lei, adică au provocat urmări grave. La data de 18 februarie 2011, prin ordonanța aceluiași procuror, i-a fost înaintată învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(3) lit.d) Cod penal.

Totodată, a menționat că, organele procuraturii în perioada 05 noiembrie 2010 - 31 martie 2011 au efectuat în privința lui un șir de acțiuni procesuale ilegale. La Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție a fost citat și s-a prezentat împreună cu apărătorul său, Ion Cazacu, de 3 ori pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală: la data de 29 noiembrie 2010 - audierea lui în calitate de bănuț, la data de 18 februarie 2011 - punerea sub învinuire și la data de 31 martie 2011 - aducerea la cunoștință despre terminarea urmăririi penale, prezentarea materialelor cauzei penale spre cunoștință și înmânarea rechizitoriului. În acest sens, s-a deplasat cu automobilul personal, parcurgând în total 240 km pentru 3 curse tur-retur: Glodeni-Bălți, achitând pentru 19,5 litri de motorină consumată suma de 297,60 de lei, prețul mediu al unui litru de motorină fiind de 15,50 de lei.

Reclamantul a indicat că, în data de 31 martie 2011 cauza penală a fost expediată pentru examinare, conform competenței, către Judecătoria Glodeni. În cadrul a 7 ședințe de judecată desfășurate în cadrul Judecătoriei Glodeni, trei judecători și-au declarat abținere, iar judecătorul Alexandru Gheorghieș până la finalizarea examinării cauzei, a fost numit judecător la Curtea de Apel Bălți. Drept urmare, cauza penală a fost expediată spre judecare în fond către Judecătoria Rîșcani, care a examinat cauza în perioada anilor 2013-2017. Astfel, a fost citat și a fost prezent în cadrul a 37 ședințe de judecată, fapt evident în informația din dosarul penal. În acest sens, s-a deplasat cu automobilul personal, parcurgând în total pentru 37 curse Glodeni-Rîșcani tur-retur, 1998 km și pentru 159,84 litri de motorină consumată, a achitat suma de 2477,52 de lei, prețul mediu al unui litru de motorină fiind de 15,50 de lei (1998 x 8/100). Sentința de achitare, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, a fost pronunțată la data de 09 ianuarie 2017, iar acțiunea civilă a SA „Glodeni-Zahar” a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. Avocatul Dorin Cazacu a participat la toate 37 de ședințe de judecată, care se deplasa din mun.Chișinău spre or. Rîșcani cu microbuzul de rută, iar cheltuielile de deplasare ale avocatului le-a suportat, pentru ce a achitat suma totală de 7770 de lei.

Sentința Judecătoriei Rîșcani din 09 ianuarie 2017 a fost atacată cu apel de către procuror, cauza penală fiind transmisă Curții de Apel Bălți, în cadrul căreia s-a examinat pe parcursul anilor 2017-2019. A fost prezent la 12 ședințe de judecată, deplasându-se cu automobilul personal și parcurgând pentru 12 curse: or. Glodeni - mun. Bălți, Curtea de Apel Bălți, 945,6 km, automobilul consumând 75,65 de litri de motorină, pentru ce a achitat 1240,66 de lei, prețul mediu al unui litru de motorină fiind de 16,40 de lei. La fel, a specificat că, uzura automobilului pentru perioada 2013 - 2019 constituie suma de 600 de lei. Prin decizia din 07 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost menținută sentința Judecătoriei Rîșcani, fără modificări. Avocatul Dorin Cazacu a participat la toate aceste 12 ședințe de judecata, deplasându-se din or. Chișinău către mun. Bălți cu microbuzul de rută, pentru ce a suportat cheltuieli în suma de 1915,2 lei. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs de către procuror, care a fost declarat inadmisibil prin decizia din 15 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție.

Pentru asistență juridică acordată de avocații Ion Cazacu și Dorin Cazacu a achitat suma totală de 15000 de lei.

Reclamantul a afirmat că, din culpa organelor procuraturii ca organ al statului, abilitat cu pornirea și efectuarea urmăririi penale, în privința sa ilegal a fost pornită urmărirea penală, însă ulterior de către instanțele de judecată a fost achitat. Astfel, prezentându-se împreună cu apărătorii săi Ion Cazacu și Dorin Cazacu la citările procurorului și la ședințele de judecată, a suportat cheltuieli de transport în sumă totală de 14300,98 de lei, cheltuieli pentru asistența juridică în suma de 15000 de lei, pentru consultația medicului a achitat suma de 320 de lei, iar, în total, i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 29620,98 de lei.

În perioada de la intentarea dosarului penal, 05 noiembrie 2010 și pînă la devenirea irevocabilă a sentinței, 15 mai 2019, adică pe parcursul a 8 ani și 6 luni, a suferit fizic și psihic, i s-a înrăutățit starea sănătății, motiv pentru care la data de 18 iulie 2017 a fost nevoit să facă o consultație medicală la Spitalul Polivalent din or. Chișinău, pentru ce a achitat suma de 320 de lei. De 8 ori s-a aflat la tratament staționar, fiind diagnosticat cu insuficiență cardiacă, hipertensiune arterială și alte maladii, provocate de stresuri și retrări psihice, conform extraselor din fișa medicală ale bolnavului, anexate la cererea de chemare în judecată. Suferințele psihice i-au creat o stare profundă de jena și intimidare pe întreaga durată a urmăririi penale și examinării cauzei penale, disconfort explicat prin lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Reclamantul a declarat că, în acea perioadă a fost supus mai multor acțiuni de urmărire penală, ce au avut ca rezultat o intimidare reală nu doar a personalității sale, dar și familiei, rudelor lui. Astfel, a fost supus mai multor interogări din partea procurorului, au fost verificate și investigate toate actele și înscrisurile de serviciu, unele chiar personale. Pe parcursul a 9 ani a activat în funcția de șef al Secției Pază de Stat Glodeni a DGPS a MAI, în cadrul organelor interne timp de 20 ani, fiind o persoană publică, având pe parcursul anilor subalterni, fiind ilegal tras la răspundere penală, a suportat un înalt grad de stres și un sentiment penibil de jenă. Sfială față de camarazii săi de activitate, atitudinea neadecvată a oamenilor simpli, i-a fost știrbită imaginea de colaborator al organelor de interne. Incriminarea care i-a fost adusă și menținută timp de aproape 9 ani, a fost o ofensă puternică pentru el. Stresurile și retrările sufletești au dus la înrăutățirea stării de sănătate, creșterii tensiunii arteriale, confirmate prin extrasele din fișa medicală. La fel, a suferit o traumă psihologică, a avut retrări sufletești, care s-au exprimat prin rușine, neputință, imposibilitatea de a duce un trai normal și o activitate normală la serviciu, un disconfort legat de desconsiderare în fața prietenilor și cunoscuților lui. Calitatea de bănuț, învinuit și inculpat, deși, nu definitivează comiterea unei infracțiuni, deschide, totuși, un anumit semn de întrebare din partea rudelor, prietenilor și colegilor. Acest fenomen marchează un anumit nivel de îndoială, neîncredere, nesiguranță din partea colegilor de serviciu, rămâne evident faptul că i s-au încălcat anumite drepturi fundamentale: dreptul la demnitate umană și reputație profesională, dreptul la conștiință și siguranță, dreptul la viața privată, fiind suspect din partea oamenilor din jur la comiterea unei infracțiuni, pe parcursul a 8 ani și 6 luni. Astfel, prejudiciul moral cauzat l-a estimat la suma de 650000 de lei, fiind o satisfacție echitabilă pentru suferințele psihice și fizice cauzate lui, familiei și rudelor lui.

Prin încheierea protocolară din 16 august 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni, a fost atrasă în proces, Procuratura Generală a Republicii Moldova, în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea din 07 decembrie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Glodeni, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Victor Vlas și s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Victor Vlas prejudiciul material în suma de 8641,86 de lei, prejudiciul moral în suma de 50000 de lei și cheltuielile de asistență juridică în suma de 2000 de lei; în rest, pretențiile reclamantului au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Victor Vlas; s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova; s-a modificat hotărârea din 07 decembrie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Glodeni, în partea încasării prejudiciului moral cu majorarea sumei încasate de 50000 de lei la suma de 90000 de lei, precum și majorarea cheltuielilor de judecată încasate în sumă de 2000 de lei la suma de 3000 de lei; în rest, hotărârea a fost menținută fără modificări.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a accentuat că, în cadrul aprecierii temeiniciei pretenției privind încasarea prejudiciului material, instanța de fond just a constatat rezonabilitatea încasării prejudiciului material în mărime de 8641,86 de lei, fiind luat în considerare doar cheltuielile probate ce țin de deplasarea la organul de urmărire penală/procurorul și pentru ședințele de judecată care au avut loc.

Instanța de fond corect a făcut calculul ședințelor de judecată la care s-a prezentat reclamantul, luând în calcul costul deplasărilor și stabilind prejudiciul în acest sens. De asemenea, instanța de fond corect a respins pretențiile privind achitarea costurilor de asistență juridică invocate, ori, bonuri de plată a acestor cheltuieli, reclamantul nu a prezentat. Nu au fost probate nici celelalte pretenții de ordin material, ele fiind declarative.

Ce ține de repararea prejudiciului moral, instanța de apel a modificat soluția instanței de fond prin care s-a încasat suma de 50000 de lei, majorând-o la suma de 90000 de lei.

Instanța de apel a reținut că, apelantul a suportat suferințe morale ca urmare a pornirii urmăririi penale, punerii sub învinuire, trimiterii cauzei pentru judecare, judecarea cauzei pe parcursul a 8 ani și 6 luni, incriminarea acestuia a unei fapte grave, ultimul s-a aflat într-o stare de incertitudine și neliniște timp de 8 ani și 6 luni, motiv pentru care instanța de judecată este îndreptățită să oblige persoana responsabilă la repararea prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Astfel, la încasarea mărimii prejudiciului moral cu rezonabilitatea și caracterul compensatoriu al mărimii compensației, s-a luat în considerare atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt: importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale lezate, nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice, situația familială și materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate, însă suma încasată de 50000 de lei este una minoră în raport cu suferințele și retrăirile psihologice la care a fost suspus reclamantul, urmând a fi atribuită o suma mai mare de 90000 de lei, care, după părerea instanței de apel va fi una echitabilă și rezonabilă.

Raportând prevederile art.94 alin.(1), art.96 alin. alin.(1), (1¹), (2) Cod de procedură civilă la speța dată, instanța de apel a considerat necesar de a majora

cheltuielile de asistență juridică încasate de 2000 de lei la suma de 3000 de lei ca cheltuieli reale, necesare și rezonabile reieșind din volumul efectiv efectuat.

La 19 iulie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, prin intermediul reprezentantului în bază de procură, Alexandru Vicol, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, emiterea unei hotărâri de respingerea integrală a acțiunii.

În susținerea recursului s-a invocat interpretarea legii în mod eronat, precum și aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel.

Totodată, a menționat că, instanțele inferioare corect au constatat că, în privința intimatului/reclamantului a fost emisă sentință de achitare, aspect care nu a fost negat sau contestat. Totuși, motivarea instanțelor precum, că reclamantul/intimatul este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998 (în continuare Legea nr. 1545/1998), dat fiind faptul că, în speță se întrunesc temeiurile stabilite de art. 3 și art. 6 al Legii nr. 1545/1998, este nefondată și eronată, în condițiile în care conform prevederilor art.3, alin.(1) din Legea nr. 1545/1998, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală [...]. În condițiile normei enunțate, a dedus că, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului. În vederea invocării aplicabilității Legii nr. 1545/1998, a accentuat că, este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătorec de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanța de fond, cât și instanța de apel urmau să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului. Organul de urmărire penală a avut obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care dezvinovătesc, precum și circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea penală. Totodată, o eventuală clasare a unei cauze penale nu trebuie percepută ca un rebut în activitatea organului de urmărire penală, dar ca o activitate normală de examinare a unei cauze penale. Pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale și anume existența faptei ilicite. Or, nu orice acțiune a organelor de urmărire penală și judecătorești atrage răspunderea instanță a statului. La materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil al judecătorului de instrucție sau al unui eventual organ ierarhic superior, prin care s-ar fi stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală. În context s-a referit la decizia din 14 mai 2014 a Curții Supreme de Justiție, cauza Cojocar R. v Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, conform căreia: „instanța de recurs analizând materialele cauzei ajunge la concluzia că acțiunile organelor de urmărire penală, în contextul circumstanțelor avute loc, la caz au fost întemeiate și licite, din care considerente pretențiile

reclamantului nu se încadrează în prevederile Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998”.

Recurentul a opinat că, instanța de apel neîntemeiat a modificat hotărârea instanței de fond, în sensul majorării cuantumului pretențiilor, în situația în care prezenta acțiune nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate ale Legii nr. 1545/1998. Or, în astfel de situații nu există nici temei legal de a solicita încasarea acestui prejudiciu. Motivarea instanțelor inferioare precum că reclamantul/intimatul Victor Vlas este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat conform Legii nr. 1545/1998, în prezența sentinței de achitare, o apreciază ca fiind o poziție eronată, în condițiile în care intimatul/reclamantul nici nu a fost tras la răspundere penală și nici nu a fost condamnat la o pedeapsă sub formă de închisoare. Instanțele judecătorești inferioare, la emiterea soluției, nu au evitat subiectivismul inerent evaluării circumstanțelor cauzei, nu au menținut echilibrul între interesele individuale ale persoanei (intimatului/reclamantului) și interesele generale ale întregii societăți. Aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor de drept material determină un efect nociv nu doar pentru societate, dar și pentru cadrul legal, din motiv că se creează un precedent care cu trecerea timpului este tot mai greu de remediat.

La 27 iulie 2022, Procuratura Generală a Republicii Moldova, prin intermediul reprezentantului, procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Octavian Bodareu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei 23 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel pronunțarea unei noi decizii de menținere a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel a interpretat eronat legea.

Organul de urmărire penală era obligat de a cerceta toate circumstanțele invocate în plângerea inițială, la fel, era obligat de a constata existența sau lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii. Toate acțiunile organului de urmărire penală au fost necesare pentru stabilirea circumstanțelor cazului și în scopul stabilirii adevărului.

Legea nr.1545/1998 la art. 1 reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiuni ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești, adică abaterile de la Codul de Procedură Penală. Toate acțiunile organului de urmărire penală au fost efectuate în conformitate cu prevederile legale, totodată nefiind dovedită vinovăția organului de urmărire penală sau a procuraturii printr-o sentință judecătorească.

Instanța de apel a aplicat eronat prevederile Legii nr.1545/1998. La determinarea prejudiciului moral, instanța urma să respecte și criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale, echitabile, adică în așa fel trebuie stabilite încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat.

La 11 august 2022, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.49), Victor Vlas a depus cerere de recurs împotriva deciziei 23 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, modificarea hotărârilor recurate, prin încasarea prejudiciului material în mărime de 29620,98 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 650000 de lei, încasarea

cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat încălcarea normelor de drept prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată, or, instanțele de judecată nu au aplicat legile speciale, dar au făcut referire la normele generale. Hotărârea este ilegală și neîntemeiată, fiind adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural. Concluziile instanței de fond formulate poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, iar așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Instanțele ierarhic inferioare nu și-au motivat poziția în sensul aprecierii prejudiciului material și moral. Instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele care întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, însă să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii.

Recurentul a opinat că, circumstanțele pricinii nu au fost constatate de instanța de apel, care nu a examinat pricina sub toate aspectele, nu a verificat și nu a apreciat corect probele prezentate, aplicând incorect normele de drept material și procesual. Motivarea instanței de apel este sumară și incompletă, fără a fi stabilite temeiurile de fapt și de drept.

Cu referire la prevederile art. 432 alin. (4), art. 130 Cod de procedură civilă, rezultând din specificul acțiunii și în virtutea dreptului de a pretinde mărimea compensației pentru prejudiciu moral, în funcție de cele constatate, a apreciat că, mărimea compensației pentru prejudiciul cauzat în sumă de 650000 de lei, ce ar constitui o satisfacție echitabilă a prejudiciului cauzat, prin repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Respectiv, alegațiile invocate sunt în deplină concordanță cu dispozițiile art. 2036 Cod civil, care acordă dreptul de a pretinde daune morale. În viziunea Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu pentru victimele daunelor.

În temeiul prevederilor art. 1998 alin. (2), art. 2007 alin. (2) Cod civil, se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Instanța de apel eronat a apreciat quantumul prejudiciului moral, sumă care o consideră inequitabilă în raport cu suferințele psihice suportate. Instanța de judecată urma a se baza pe principiile

compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral. În același timp, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în jurisprudența sa constantă, conform căreia un reclamant nu poate fi obligat să prezinte vreo dovadă a prejudiciului moral pe care la suferit (a se vedea, printre multe altele, Pshenichnyy v. Rusia, 14 februarie 2008, § 35, Antipenkov v. Rusia, 15 octombrie 2009, § 82, Nedayborshch v. Rusia, 1 iulie 2010, § 37). În speță, a indicat că, atât hotărârea instanței de fond, cât și decizia instanței de apel, au fost adoptate cu derogare de la normele de drept, fiind aplicată legea care nu trebuia aplicată și interpretate eronat normele materiale.

Copia recursurilor declarate au fost expediate în adresa intimaților conform scrisorii cu 12 septembrie 2022 (Vol.II, f.d.55) și au fost recepționate la 16 septembrie 2022, conform avizelor de recepție (Vol.II, f.d.57-59).

La data de 30 septembrie 2022, Victor Vlas a depus referință la recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Procuratura Generală a Republicii Moldova, exprimând poziția în favoarea respingerii recursurilor date.

Alte referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 23 iunie 2022.

Ministerul Justiției al Republicii Moldova a înregistrat cererea de recurs la 19 iulie 2022, Procuratura Generală a Republicii Moldova- la data de 27 iulie 2022, iar Victor Vlas- la 11 august 2022, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.49).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale a instanței de apel participanților la proces la 18 iulie 2022, conform scrisorii (Vol.II, f.d.30), inclusiv prin intermediul poștei electronice. Astfel, recursurile sunt declarate în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de Procuratura Generală a Republicii Moldova și de Victor Vlas, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de Procuratura Generală a Republicii Moldova și de Victor Vlas, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursurile declarate nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de Procuratura Generală a Republicii Moldova și de Victor Vlas.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de Procuratura Generală a Republicii Moldova și de Victor Vlas împotriva deciziei din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat